

FUNGUS

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE NEDERLANDSCHE
MYCOLOGISCHE VEREENIGING

KOMT ALLEN 14 JULI A.S. OP DE ALGEMEENE
VERGADERING IN UTRECHT!

Het welvoorziene programma vindt ge op blz. 86.

De jaarlijksche ledenvergadering van de Nederl. Mycol. Vereeniging staat weer voor de deur. Het is midzomer en — terwijl ik dit schrijf — „genieten” we van een warmtegolfe. Door de langdurige droogte zijn er vrijwel geen paddenstoelen te vinden, hoewel ijverige snuffelaars hier en daar nog wel iets van hun gading, zij het ook veelal in gemummificeerden toestand, weten op te duikelen. Voor snuffelen in de hitte, met weinig kans op succes, ontbreekt den meesten van ons echter de moed. Daarom doen we nu liever wat aan de theorie van de zwamkunst, kijken de verschillende aanteekeningen over vondsten en waarnemingen van vorige jaren eens in, lezen en studeeren wat in mycologische boeken, tijdschriften en plaatwerken, trachten er dus op eenigerlei wijze voor te zorgen, dat in dezen fungi-armen tijd zoo weinig mogelijk van de winst, die we in het hoogseizoen zoo moeizaam op het met voetangels en klemmen bezette paddenstoelenterrein verkregen hebben, verloren gaat.

Nog te weinig van onze leden beseffen en waardeeren het, dat hun in deze periode, nu gebrek aan versch materiaal de vermeerdering van praktische kennis bemoeilijkt en de belangstelling voor paddenstoelen misschien eenigszins doet verflauwen, door de vereeniging, waarvan zij lid zijn, een zoowel nuttig als aangenaam hulpmiddel wordt geboden, om „bij” te blijven. Ik bedoel daarmee het bijwonen van de algemeene ledenvergadering, die dit jaar op Zaterdag 14 Juli in Utrecht zal worden gehouden. Naast de noodzakelijke, maar niettemin belangrijke bestuursverslagen en -mededeelingen, welke het wel en wee van onze vereeniging betreffen, vermeldt het programma een aantal interessante en leerzame bijdragen op mycologisch gebied, die zeker niet zullen nalaten, een verfrisschende en stimulerende werking uit te oefen-

nen op degenen, bij wie de interesse voor fungi door het zomersche weer ietwat aan het kwijnen mocht zijn geraakt.

Ik kan u daarom niet genoeg aanraden: grijpt toch allen deze bij uitstek gunstige gelegenheid, om uw mycologisch bewustzijn te verruimen, met beide handen aan en komt straks met ons in Utrecht tezamen, om er eenige gezellige en leerzame uren door te brengen. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd en hoe meer er op te steken valt, waarvan ge profijt kunt hebben. Mocht het u niet mogelijk zijn, reeds 's morgens te komen, tracht dan in ieder geval 's middags van de partij te zijn, want dan wordt de hoofdschotel geserveerd en die is bij ons, in tegenstelling met hetgeen de practijk van Lucullus gemeenlijk leert, smakelijker en voedzamer dan de hors-d'oeuvre in de morgenuren, al is deze ook gansch niet te versmaden.

Laten wij het voorrecht en het genoegten mogen hebben naast vele oude en trouwe bekenden een groot aantal nieuwe paddenstoelenvrienden te kunnen begroeten. Gij zijt van harte welkom!

DE VEYE.

EEN „VERSTEENDE PADDENSTOEL”!

Foto G. M. Heijnekamp, Wageningen

Een mijner kennissen kwam eenige weken geleden bij me met een op een versteenden paddenstoel gelijkend voorwerp, waarvan een afbeelding hierbij gaat. De paddenstoel was midden in een der bosschen bij Oosterbeek gevonden door een aldaar wonende dame, die gaarne den naam van de „zwam” wilde weten. Hoewel

het voorwerp zeker aan een paddenstoel deed denken, kon ik de vindster doen mededeelen, met iets geheel anders dan met een zwam te doen te hebben, nl. met een vorming van animalen aard.

Daarom ligt het onderstaande wel niet direct op het gebied van „*Fungus*”, maar ik meen den legers toch wel iets over „*Fungia*” te kunnen vertellen.

De afgebeelde „paddenstoel” dan is een zoogenaamd zwamkoraal, dat met den wetenschappelijken naam *Fungia fungites agariciformis* ZAM. aangeduid wordt. Den naamgever is klaarblijkelijk de groote overeenkomst van het koraal met de voortbrengselen uit de zwammenwereld niet ontgaan. Op de afbeeldingen ziet men duidelijk de vorm van een hoedpaddenstoel met plaatjes.

Koralen zijn Holtedieren of Poliepen (*Coelenterata*). Het bovenbedoelde zwamkoraal behoort tot de *Anthozoa* (= Bloemdieren); het is een straalpoliep, waartoe ook het bloedkoraal en de zeeanemonen behooren. Straalpoliepen vormen de hoogst ontwikkelde klasse der poliepen. Ze bestaan uit een kolonie van diertjes, welke door een zeer ingewikkeld buizenet met elkaar in verbinding staan. Ze voeden zich gemeenschappelijk door een buis met „mond”. De verschillend gevormde diertjes hebben elk een eigen functie in het leven der kolonie. Eenige dienen voor de voeding, andere voor de voortplanting, weer andere voor de verdediging enz. De diertjes vormen tezamen een weeke massa, die door een hard skelet omgeven is. Skelet-elementen versterken hier en daar de weeke massa.

De koraalkolonies zijn een wonderlijke groep van dieren met een groote verscheidenheid van vormen in de mooiste kleuren. Het zijn alle waterdieren, vele, o.a. de *Anthozoa*, zeebewoners. De koralen bestaan meestal uit een min of meer kelkvormigen, harden wand, waarin het zachte weefsel der dieren, een slijmige massa, verborgen is. Door kleine gaatjes in den wand komen de diertjes in hun geheel of gedeeltelijk naar buiten. De buiten de openingen komende diertjes of gedeelten ervan, zijn voorzien van grijpampjes, „tentakels”, waarop meestal „netelorganen” zitten. De netelorganen scheiden stoffen af, die, als ze op de huid van personen komen, een brandend gevoel veroorzaken. Met de tentakels wordt het voedsel naar binnen in de weeke diermassa gebracht.

Wat „men” als koralen kent, is een aaneengroeiing van harde skeletten, waaruit de zachte massa, het levende deel der diertjes, vaak reeds lang verdwenen is. De nog levende diertjes zijn enkel te vinden op die gedeelten van de koraalmassa's, -riffen en -eilanden, waar de branding haar invloed doet gelden. Dieper in de zee is geen leven van koraaldiertjes mogelijk. Wel gaan tot op den

bodem der zee hun groote complexen van vergroeide kalk- en hoornskeletten.

De koraalmassa's ontstaan, doordat de jonge dieren zich vasthechten op, of door knopvorming ontstaan zijn uit het moederdier en daarmee meestal levenslang zijn verbonden. De aan elkaar gegroeide skeletten blijven later als één groote kalk- of hoornmassa bestaan.

Voortdurend door alle geologische perioden heen, hebben de koraaldieren meegeholpen aan de vorming en aan de opbouw van de aardkorst. Verwonderlijk is, hoe door de werking van deze microscopisch kleine diertjes in de tropische zeeën steeds koraalriffen gevormd worden, die tot banken en zelfs tot uitgestrekte eilanden aangroeien. Vulkanische uitbarstingen in de zee doen dit werk van eeuwen soms in enkele oogenblikken weer verdwijnen. Men kent de verhalen van kapiteins, die de groote zeeën bevaren, en in hun scheepsjournalen aantekening maken van het aanwezig zijn van een eiland, dat dan eenige jaren later weer verdwenen blijkt te wezen.

De meeste koralen leven in massa's bij elkaar; slechts enkele koralen leven solitair.

Fungia fungites agariciformis, het zwamkoraal, waarom het hier gaat, is een voorbeeld van zoo'n afzonderlijk levend koraal. In plaats van de kelken en stokken der andere koraaldiertjes ontstaat hier op den duur een los op den bodem liggende, platte, ronde of meer langwerpige schijf, soms met een middellijn van wel dertig centimeter.

Deze schijf, die uit kalk bestaat, is meestal in het midden wat opgeheven, zoo dat enkel de randen op den grond rusten. De onderkant van de plaat is bezet met ribben, waarop uitsteeksels, de doornen. Op de schijf staan talrijke verticale platen (lamellen), de sterlijsten, die alle naar een langwerpige groeve in het midden van de schijf loopen; daar is ongeveer de „mond" van de poliep. De schijf met de sterlijsten gelijkt geheel op een omgekeerd liggenden hoedpaddenstoel.¹⁾

De zachte deelen van deze poliep bedekken de harde „sterlijsten" geheel. De zachte massa is zeer teer, bij veel soorten mooi groen, bij andere meer bruin. Op het zachte weefsel zitten talrijke, lange tentakels met witte eindknoppen. De gelei-massa, die zich over het geheele skelet uitstrekt, trekt zich bij den minsten prikkel samen. De „gelei" verdwijnt dan tusschen de lamellen op een zeer dun overtrek na, dat de kanten van de sterlijsten bedekt. De kleur

¹⁾ De eerste afbeelding is in zoover onjuist, dat wat hier bovenop ligt, in den bodem van de zee onder is gelegen. In zee liggen de plaatjes, die zich op foto 1 onder den schijf bevinden, naar boven gekeerd. De zachte massa ligt daartusschen en er overheen.

wordt lichter en neemt langzamerhand geheel die van het skelet aan, zoodat er ten slotte „een brok steen" op den bodem van het water schijnt te liggen.

De harde wand, die bij andere koralen de diertjes omgeeft, en waarbinnen de weeke deelen dan een veilige schuilplaats vinden, is hier vervangen door een plaat met sterlijsten. De inwendige deelen van het dier liggen daar dus onbeschermd bovenop. Het dier is als 't ware binnenste buiten gekeerd. De zachte geleimassa

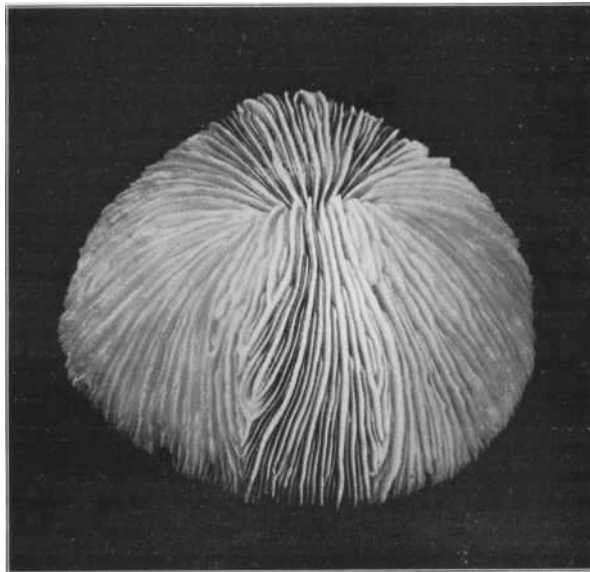

Foto G. M. Heijnekamp, Wageningen

ligt met uitgestulpten mond en voedingsbuis steeds klaar om voedsel te ontvangen. Bij vermeend of dreigend gevaar trekt alles zich zooveel mogelijk samen en zoekt bescherming tusschen de harde lamellen.

En nu nog een kort woord over de voortplanting:

De voortplanting geschiedt zooals bij andere koralen: het ei groeit uit tot een vrij-levende larve, die verandert in een klein, kelkvormig koraal (*Anthoplast*), dat door zijdelingsche knopvorming een zwak vertakt stokje levert (*Anthocormus*). De kelken breiden zich uit en platten af tot kleine platen, de kleine *Fungia*-koralen. Deze worden van den steel afgesnoerd; uit den stomp groeit een nieuwe kelk. De kleine *Fungia* blijft liggen, waar de

stroom haar heenvoert. Het gat in het midden van de skeletplaat, waar het dier van de *Anthocormus* losraakte, sluit zich door versch afgezette kalk. Het koraal groeit dan verder tot het geslachtsrijp is.

Behalve door *Anthoblasten* planten de zwamkoralen zich ook langs ongeslachtelijken weg voort door knopvorming. Zooals bij andere koralen groeien die knoppen uit den zijwand der dieren uit, dat is bij een *Fungia* dus aan de onderzijde van de schijf, waar men de jonge knoppen soms nog met de moeder verbonden vindt.

Ten slotte kunnen de groote poliepen zich ook deelen. Sectoren laten dan uit de schijf los, en groeien tot nieuwe dieren uit.

De zwamkoralen leven slechts in de tropische deelen van den *Indischen* en van den *Stillen Oceaan*; sommige soorten zijn daar over een geweldig gebied verspreid, zooals de bovengenoemde *Fungia fungites agariciformis*, die voorkomt van MOZAMBIQUE tot TAHITI. Ze zitten in ondiep water, $\pm$ 80 M. diep tusschen vastgegroeide rif koralen en zijn aldus ervoor beschermd door sterkere golven te worden meegesleurd. De dieren kunnen in ongekend groot aantal voorkomen, naar gelang der verschillende levenseischen en stroomingsverhoudingen, met velerlei gestalten en grootten van de schijf, golving van rand, hoogte, verloop, aantal en dikte der septen, en met verschillende vorm van de ribben en de stekels aan de onderzijde van de schijf.

Tot zoover iets over de gewone levensverhoudingen van de *Fungia's* in het algemeen.

Hoe deze tropische zeevorm verwaald is geraakt in de bosschen van OOSTERBEEK zal wel altijd een raadsel blijven. Het skelet moet er zeker reeds lang gelegen hebben. De schijf en de plaatjes waren geheel groen geworden, doordat ze bedekt waren met resten van mossen en wieren. Het geheel zag er verweerd uit.

Wageningen.

DINA SPIERENBURG.

LEPTONIA PARASITICA QUELET (= CLAUDOPUS SUBDEPLUENS FITZPATRICK)

De rol die de zwammen bij het opruimen van organische stof in de natuur vervullen, maakt dat zij op haar beurt ook weer ten offer vallen aan de vernietigende werking van andere zwammen. Zoo zijn er tal van zwammen bekend, die op andere zwammen groeien, meest zijn dit lagere. Er zijn echter ook hoogere zwammen, welke op andere hoogere zwammen groeien. Dit eigenaardige schouwspel laat niet na altijd weer een bijzonderen indruk te maken.

Men weet dat *Nyctalis asterophora* voorkomt op *Russula nigri-*

cans; verder wordt op gegeven als voedsterplant *Russula adusta*, *Lactarius piperatus* en *vellereus*, *Collybia fusipes*.

Nyctalis parasitica komt voor op *Russula adusta*, op *Russula foetens*, *chloroides*, *delica*, ook op *nigricans*. Verder op *Lactarius biennius* en *vellereus*.

Collybia tuberosa komt voor op rottende *Russula adusta* en *nigricans*, *Lactarius vellereus*, *Polyporus squamosus* en verschillende *Hydnums*.

Boletus parasiticus groeit op *Scleroderma vulgare* en *verrucosum*.

Deze vier parasitische hoogere zwammen zullen den lezers van Fungus wel bekend zijn, zij zijn niet heel zeldzaam, het meest zeldzaam is *Nyctalis parasitica*.

In ons land zijn tot heden, voor zoover mij bekend is, geen andere parasiteerende hoogere zwammen bekend geworden. Er zijn nog wel enkele andere gevonden in het buitenland, nl.: *Leptonia parasitica* door Quelet in 1878 gevonden op de lamellen van *Cantharellus cibarius*, een 5-7 mm groot kortgesteeld zwammetje, met rose hoekige sporen. Zoover mij bekend is, werd het sedert dien niet weer gevonden.

Claudopus subdepluens, in 1914 door Fitzpatrick op *Polyporus perennis* in den staat New York gevonden, veel gelijkend op de vorige, ± 4 mm groot, met rose, hoekige sporen.

Volgens een latere mededeeling van Fitzpatrick is het dammetje identiek met de door Quelet gevonden *Leptonia parasitica*. Daar de steel duidelijk lateraal is, zou de naam *Claudopus* te verkiezen zijn.

Volvaria Loveiana, groeiende op *Clitocybe nebularis*, is meermalen in het buitenland gevonden, het eerst door Knapp 1829. De zwam komt voor zoowel op *Cl. nebularis* als op *Cl. clavipes* en is gevonden in Engeland, Frankrijk, Duitschland, Canada en de Vereenigde Staten. Volgens Maire en Quelet zou de zwam identiek zijn met de op den grond groeiende *Volvaria plumosa* Lasch. De zwam is een tot 7 cm groote *Volvaria* met zeer goed ontwikkelde volva, de rose sporen zijn 5-6/3-4 μ groot.

Stropharia epimyces op *Coprinus comatus* en *atramentarius*, werd het eerst gevonden door Peck in 1884, en is sedert dien herhaaldelijk teruggevonden in de Vereenigde Staten. Zoover mij bekend is, is de zwam in Europa nooit gevonden. In tegenstelling met de andere genoemde parasieten, overgroeit deze zwam de voedsterzwam volkomen en vormt groote toefen.

De vier laatstgenoemde zwammen waren tot nu toe niet in ons vaderland gevonden, toch zal ongetwijfeld de mogelijkheid bestaan de *Volvaria Loveiana* ook hier aan te treffen. De *Clitocybe nebularis* is een zeer algemeen en in groote hoeveelheden voor

komende zwam. Ik ben in staat van de *Claudopus subdepluens* hierbij een afbeelding te geven naar de natuur. Op een excursie met de Haagsche leden der Mycologische Vereeniging werd een paar jaar geleden deze zwam voor het eerst ook in ons land gevonden op Meyendel. Zij groeit op gedeeltelijk vergane *Polystictus versicolor* aan de zijde der poriën. Het zijn kleine, kort-

gesteelde, schelpvormige vruchtlichaampjes, met rose, hoekige sporen, die ± 8 bij 5μ groot zijn. Dus een nieuwe vindplaats en een nieuwe voedsterzwam voor deze zeldzame zwam, die m.i. beter *Claudopus* dan *Leptonia* kan genoemd worden.

Ieder mycoloog kan worden aangeraden bij zijn excursies goed op te letten op al de bovengenoemde soorten en tevens zijn waarnemingen uit te strekken tot de voedsterplanten. Ongetwijfeld gullen dan nog wel belangrijke gegevens te verzamelen zijn.

MEULENHOF.

ALGEMEENE LEDENVERGADERING

op Zaterdag 14 Juli 1934 te 11 uur in het Pharmaceutisch Laboratorium, Catharijnesingel 60 te Utrecht. Voortzetting van de vergadering te 13½ uur precies.

Agenda:

1. Notulen en ingekomen stukken.
2. Jaarverslag van den Secretaris.
3. Jaarverslag van den Penningmeester.
4. Benoeming van een commissie tot nazien van de Rekening en Verantwoording over het afgelopen Vereenigingsjaar

5. Verslag van den Bibliothecaris.
6. Verslag van de Redactiecommissie van de „Mededeelingen”.
7. Verslag van de Redactie van „Fungus”.
8. Verslag van den Conservator.
9. Verkiezing van een Bestuurslid wegens het periodiek aftreden van den Heer P. J. A. J. Meulemeester (herkiesbaar).
10. Verkiezing van een lid van de Redactie voor de „Mededeelingen” wegens het periodiek aftreden van den Heer Ir P. J. Hoogland (herkiesbaar).
11. Verkiezing van twee leden van de Permanente Commissie voor de jaarlijksche Tentoonstellingen.
12. Voorstel van het Bestuur inzake samenwerking op excursies met de Nederlandsche Botanische Vereeniging.
13. Voorstel van het Bestuur inzake samenwerking met het Vide Internationale Botanische Congres 1935 te Amsterdam.
14. Voorstel van het Bestuur inzake een te houden excursie.
15. Begrooting voor het Vereenigingsjaar 1934-'35.
16. Mededeelingen en demonstraties.
 Dr J. S. Meulenhoff over: *Phallus iosmos*;
 Dr H. A. A. van der Lek over: Een buitengewone ontwikkeling van *Fuligo septica*;
 Dr A. J. P. Oort over: *Amanita strangulata*.
 Den leden wordt verzocht zooveel mogelijk paddenstoelen, afbeeldingen, enz. ter bezichtiging mede te brengen. Alles is welkom!
17. Rondvraag.

HET BESTUUR.

MEYENDELNIEUWS

Om bij de aardigste vondsten te beginnen, noem ik *Claudopus subdepluens* Fitzpatrick, die parasiteerde op *Coriolus (Polystictus) versicolor*. Dr Donk opperde de vraag of deze niet identiek zou kunnen zijn met *Leptonia parasitica* Q.

Dan vonden we op 24 Oct. 1931 en later nog eens op 4 Nov. 1933 *Leucopaxillus paradoxus* (Cost. et Dufour) Bousier. Het exemplaar van 1931 werd door den heer Klein te Rijswijk gefotografeerd; van de tweede vondst maakte ik een aquarel en conserveerde een exemplaar.

Dan een heele oude vondst van 9 Juli 1923, die echter tot nu toe nog niet was gedetermineerd door Dr Donk, is de *Inonotus (Pol.) vulpinus (Fr.) Karst.* Er is van deze zeer fraai oranje-bruine Polyporae een tweede vindplaats in ons land, nl. Ruurlo, ontdekt door Ir Schweers. Van het ex. van Meyendel bestaat een aquarel en gedroogd materiaal.

Voor de *Vararia ochroleuca Bourd. et Galz.*, een vondst van Dr Donk, is Meyendel de enige vindplaats in ons land. Verder vond ik er *Flammula hybrida* Fr., die ik tot nu toe nog nergens vermeld vond. Ik vermoed, dat deze wel eens is aangezien voor *Fl. sapinea* of *Fl. penetrans*. Hij is echter kleiner en groeit eenzaam op den grond. Ik vond eenige exemplaren in een gemengd boschgedeelte.

Collybia inolens Fr. komt wel op de lijst van de Mycol. Ver. voor, maar kwam

ik nooit tegen op tentoonstellingen of in aankondigingen. Deze is misschien minder zeldzaam, dan wel over het hoofd gezien.

Dan vond ik een *Collybia*, die ik *C. misera* Fr. heb genoemd, daar de eigenschappen noch met die van *C. ambusta*, noch met die van *C. atrata* overeenkwamen, welke beide op onze lijst voorkomen. *C. misera* wordt wel door Ricken, echter niet door Rea genoemd.

Wat *Lepiota erminea* betreft, zou ik de duinmycologen willen vragen, daar eens op te letten. Volgens mij komt deze bij ons niet voor. Volgens de sporen en de geur kom ik steeds op de witte variëteit van *Lep. clypeolaria*.

Tot slot wil ik nog een veronderstelling opperen, nl. of *Tricholoma melaleucum* var. *adstringens* P. (*Que*), Rea blz. 239, niet die *Tricholoma* zou kunnen zijn, welke bij ons in de duinen voorkomt. Het is een ridderzwam met een kleine, zwarte hoed en krijtwhite lamellen. De steel is dun en slank. Naar mijn bevinding komt hij niet veel voor en ook Rea is van deze meening. Ik weet, dat de heer de Veye deze soort kent en naar ik meen ook Dr Meulenhoff. Gaarne zou ik willen weten, wie van de mycologen hier een oordeel over heeft, om te beginnen met de beide genoemde heeren. Ik hoop, dat het mij niet ten kwade geduid wordt, dat ik daarvoor Fungus gebruik. Misschien animeert het op deze wijze discussies uit te lokken.

M. R. S. BOETJE-VAN RUYVEN.

Hoewel het reeds vele jaren geleden is, dat ik in de duinen op de zwammenjacht ging, herinner ik mij toch nog wel een dergelijke *Tricholoma* als Mevr. Boetje bedoelt, eenige malen gevonden te hebben. Ik moet echter op de vraag, of dit de genoemde variëteit van *Tr. melaleucum* zou kunnen zijn, in verband met de slechts vage voorstelling, die ik van mijn vondsten heb, het antwoord schuldig blijven, temeer, waar ik vrij zeker meen te weten, dat de witte plaatjes van mijn exemplaren niet vleeschkleurig werden (wat volgens de auteurs o.a Rea en Bigeard bij deze var. het geval moet zijn), maar wit bleven. Wie kan hierover naar aanleiding van meer recente vondsten nog iets naders mededeelen ?

DE V.

NIEUWE UITGAVEN OVER HOOGERE BASIDIOMYCETEN

P. KONRAD et A. MAUBLANC, *Icones Selectae Fungorum, fasc. VIII*, 150 francs, Lechevalier, Paris 1934.

JAKOB E. LANGE, *Studies in the agarics of Denmark*, No. IX. Dansk. Botanisk Archiv. 1933, Copenhagen, 3,30 gld.

JAKOB E. LANGE, *Flora agaricina Danica*, Copenhagen, £ 15.

Atlas des champignons de l'Europe par Prof. Dr. C. KAVINA et Dr. A. PILAT. Praha, 1934. *Serie A fasc. 1*, 6 francs.

De Systematiek der hoogere zwammen, voornamelijk der Agaricineeën, behoort tot de lastigste studies. De basis daartoe is, na enkele voorbereidende pogingen, gelegd door Persoon (*Synopsis methodica Fungorum*, 1801), terwijl een groote uitbreiding daaraan is gegeven door E. M. Fries (*Systema Mycologica* 1821-1832; *Hymenomyces Europaei* 1874), later voornamelijk door L. Quelet in Frankrijk (*Flore mycologique de la France et des pays limitrophes* 1888; *Les champignons du Jura et des Vosges* 1869-1875) en M. J. Berkeley in Engeland (*Outlines of British Fungology*, 1860). Nog altijd dienen deze werken tot grondslag in de Systematiek, voornamelijk die van Fries, die een belangrijke rol hebben in de internationale nomenclatuurregelen. Zij dienden bovendien als grondslag voor tal van handboeken en flora's, die later zijn verschenen. Oorspronkelijk hoofdzakelijk beschrijvend, zijn achtereenvolgens, op analyse en synthese berustende, splitsingen en samenvoe-

gingen gemaakt, ten einde een meer rationeele systematiek te verkrijgen. Niet te ontkennen is het echter dat zeer veel door de achtereenvolgende auteurs is overgeschreven en dat slechts weinig, op eigen kritiek en waarneming berustende, verandering is gegeven,

De zich allengs verdiepende wetenschap, die gebruik kon maken van hulpmiddelen, die de oudere auteurs niet tot hun beschikking hadden: microscopisch onderzoek (sporen, cystiden), cytologie, ontwikkelingsgeschiedenis enz. enz., deed gedeeltelijk de waarde der oude systematiek veranderen en eigen waarneming en onderzoek noodig worden. Fundamenteel werk daarbij verrichtten: N. Patouillard (*Essai taxonomique sur les familles et les genres des Hyménomycètes* 1900), V. Fayod (*Prodrome d'une historie naturelle des Agaricinés*) 1889, R. Kühner (*Contribution a l'étude des Hyménomycètes et spécialement des Agaricacées*) 1926, René Maire (*Recherches cytologiques et taxonomiques sur les Basidiomycètes*) 1902, terwijl verschillende auteurs zich beijerden, op grond van eigen waarnemingen, nieuwe beschrijvingen te geven, waarbij ook de microscopische kenmerken werden nagegaan (Bresadola, Ricken, vele Fransche mycologen). Veel kritiek is daarbij gegeven, veel verdieping verkregen, ook wel meermalen het inzicht dat niet meer is uit te maken wat de oorspronkelijke auteur of Fries nu eigenlijk in handen hadden. Een nieuwe Systematiek is zodoende allengs ontstaan of nog bezig te groeien, welke zich emancipeert van Fries en ons als grondslag van onze kennis nieuwe verdeelingen geeft, met nieuwe moderne diagnosen. Het is in de laatste vijf-en-twintig jaar ons mycologen daarbij wel wat gemakkelijker geworden, bij vroeger vergeleken. Er begint een ordening in den chaos te komen. Werken als de hierboven aangekondigde van Lange, en Konrad en Maublanc hebben daarbij hun zeer groot nut, De eerste gaf thans het 7e deeltje van zijn *Studies over Deensche plaatjes- zwammen*, waarvan de origineele platen berusten in de bibliotheek van den botanischen tuin te Kopenhagen, In het zoo juist verschenen deeltje wordt o,a, het belangrijke geslacht *Tricholoma* behandeld. Zoo juist verschijnt de prospectus van de *Flora agaricina Danica*, dat onder de auspiciën van de Deensche Mycologische en Botanische Vereenigingen, zal worden uitgegeven en gebruik zal maken van de genoemde teekeningen. Het werk zal bevatten 200 folio chromo-lithographische platen, waarop 1100—1200 zwammen zullen zijn afgebeeld, met 5 deelen Engelschen tekst (± 400 blz»), berustende op de vroegere publicaties van Lange, Het geheele werk zal in 4 jaar gereed zijn en ongeveer £ 15 kosten. Alleen indien de medewerking van een voldoende aantal inteekenaren zal zijn verkregen, zal het voornemen kunnen worden uitgevoerd. Het ligt zeker op den weg onzer vereeniging door in te teekenen het plan te steunen. De bijgevoegde plaat laat zien dat de uitvoering uit artistiek oogpunt tot het beste behoort wat we kennen.

Van de bekende *Icones Selectae* van Konrad & Maublanc is thans de 8e aflevering verschenen, zoodat nu 3 deelen compleet zijn; nog dit jaar zal een 9e aflevering worden gegeven, waarmede het 4e deel (400 platen) volledig wordt, In het jaar 1935 zal dan met de laatste aflevering dit prachtwerk volledig zijn. Prachtwerk!, niet zoo zeer omdat de platen zoo mooi zijn. Daaraan zou nog wel wat te verbeteren zijn, vooral ook omdat de kleuren soms afwijkend van de pers komen, maar prachtwerk! omdat het zoo ten volle geeft wat wij zoeken voor onze tegenwoordige systematiek: logische ordening, goede fransche kritiek en de zoo te waardeeren pogingen tot beperking en vereenvoudiging. Het kan m.i. als het beste op dit gebied geprezen worden en is onmisbaar voor ieder systematicus. Nu het weldra volledig is zal ook aan de leden der vereeniging gemakkelijker toegang tot dit werk kunnen worden gegeven.

Van de tegenwoordige algemeene belangstelling in de zwammen getuigt ook de bovenaangekondigde Tjechische uitgave,

De schrijvers kondigen hun voornemen aan in dit werk al de in Europa

groeiende zwammen te geven in den vorm van monographiën der verschillende geslachten. Hiervan is thans het eerste nummer van het geslacht *Amanita* verschenen van de hand van R. Vesely. Het voornemen is tegelijkertijd ook geslachten uit de families der Polyporaceën en Gasteromyceten te geven. Het werk in 8 zal als afbeeldingen in den regel volmaakte photo's bevatten. Uit wat voor ons ligt kan men zien dat dit is gelukt. Het gemis aan kleuren wordt zoodoende m.i. wel grootendeels vergoed. We kennen Amerikaansche uitgaven die in dit opzicht de photo zijn sporen deden verdienen.

De prijs is laag: 30 francs voor de 5 afleveringen, hetgeen alleen mogelijk is doordat de auteurs alles gratis doen. Eén of twee afleveringen zullen maandelijks verschijnen. Het is zeker iets voor de bibliotheek der Mycologische Vereeniging en het is te hopen dat nu eens een zoo groot opgezet volledig werk, ook werkelijk *volledig* zal worden.

MEULENHOF.

R. DUJARRIC DE LA RIVIÈRE, *Le poison des Amanites mortelles*. Masson & Cie Editeurs. Paris 1933, francs 60,—.

Een monographie, die alles vereenigt wat omtrent de giftige *Amanitas* (*phalloides*, *verna* en *virosa*) bekend is uit botanisch, chemisch, physiologisch en toxicologisch oogpunt. In het hoofdstuk: Behandeling bij vergiftiging geeft de schrijver, die de bereider is van het Serum tegen phalloïdesvergiftiging van het Instituut Pasteur, de tot nu toe daarmede verkregen resultaten.

Het boek geeft de verschillende door den schrijver vroeger genomen dierproeven en pathologisch-anatomische veranderingen der organen. Een zeer uitvoerige bibliographische index en een lijst van alle publicaties over de giftige *Amanitas*, die in de *Bulletins de la Société Mycologique de France* van 1885-1931 zijn verschenen, verhoogen de waarde van het werk. Vier zeer mooie gekleurde platen: *Amanita phalloides* (groen), *Amanita phalloides* (geel), *Amanita verna*, *Amanita virosa*, versieren het boek, dat voor onze bibliotheek kan worden aanbevolen.

M.

DE KAPJESMORIELJE

Ongetwijfeld, wanneer je belangstelling voor iets hebt, een belangstelling die allengs uitgroeit tot een liefde, dan besmet je gewild of ongewild je omgeving.

Mijn jagerij naar alles wat paddenstoel is, heeft ook mijn vrouw en kinderen meegesleept. En wie zal zeggen, wie van ons op 't oogenblik enthousiaster is bij het vinden van iets moois? Zondag 29 April j.l. waren mijn dierbaren weer eens naar het Rijswijksche bosch, een tamelijk vertrap stukje boschgrond en waar we toch zoo véél aardige dingen vinden. Wanneer je in een bosch komt, wat doe je dan anders dan zoeken!

Neen! elken dag kom je het ding niet tegen, maar nu vonden ze hem dan toch maar weer, te weten onze kappjesmorielje (*Morchella rimosipes*). En door mij werd er een „prentje” van gemaakt.

Rijswijk (Z.-H.).

R. KLEIN

ENORME ONTWIKKELING VAN *FULIGO SEPTICA*

Dezer dagen trof ik in dennenbosch, niet ver van mijn woning (Wageningsche berg) een aantal buitengewoon groote vruchtlichamen aan van de slijmzwam *Fuligo septica*. Dat dit „buitengewoon” hier wel op zijn plaats is, kan blijken uit het feit, dat in het bekende handboek van Lister als maximum-maat voor de vruchtlichamen 20 cm wordt opgegeven, terwijl er bij „de mijne” waren van bijna een halve meter. Vreemd deed het vooral aan deze vruchtlichamen op kaal grint aan te treffen. Zooals men weet, is *Fuligo septica* vooral bekend als de zgn. runbloem. Vroeger, toen er in de kassen nog vaak run gebruikt werd, om te broeien, trad deze slijmzwam daar vaak in op. Zij ontwikkelde zich in die afgewerkte massa van eikenschors (een afvalsproduct der leerlooierijen) veelal tot een krachtig plasmodium; die gele, weeke massa kwam dan daar uit te voorschijn en kroop tegen de planten op, alles met een gele breiige massa bedekkend. Daar op de planten vormden zij dan haar vruchtlichamen, die de donker purperen sporen voortbrengen. In het bosch treft men op stompen en dergelijke de vruchtlichamen wel aan, maar gewoonlijk nemen zij daar geen groote afmetingen aan. Over de bijzondere omstandigheden, waaronder *Fuligo septica* zich hier ontwikkelde hoop ik later uitvoeriger te berichten.

V. D. LEK.

GYROMITRA (HELVELLA) GIGAS KROMBH.

Een exemplaar van bovengenoemde soort werd gevonden door ons medelid Mevr. C. E. Reigersman-Vollgraff, tijdens onze gezamenlijke excursie op 15 April 1934 naar de duinen bij Vogelenzang.

De zwam is tot dusver slechts zelden bij ons waargenomen, hetgeen misschien voor een gedeelte veroorzaakt wordt door haar gelijkenis met *Gyromitra esculenta* Pers. Op het oog kon ik althans weinig verschil vinden met laatstgenoemde soort.

Bij microscopisch onderzoek thuis viel het onderscheid tusschen beide echter direct op.

Gyromitra gigas heeft de sporen aan beide uiteinden wrachtig verdikt, welke verdikking bij de sporen van *G. esculenta* ontbreekt. Verder heeft *G. gigas* in iedere spore een drietal oliedruppeltjes, welke in elkaars verlengde liggen en wel 1 grootere in het midden en aan weerskanten een kleinere. *G. esculenta* daarentegen heeft slechts 2 kleine oliedruppeltjes. Ook de sporenmaat wijkt belangrijk af. Voor *G. gigas* wordt deze aangegeven als 30-40 x 12-14 μ , voor *G. esculenta* als 18-24 x 8-11 μ . Deze maten klopten bij ons exemplaar volkomen. De asci van onze zwam waren gemiddeld 375 x 17 μ .

Macroscopisch behoort *Gyromitra gigas* zich o.a. te onderscheiden door haar

grootte. De hoed is gewoonlijk 8-12 cm lang en breed en kan soms nog veel grotere afmetingen bereiken. Ons exemplaar was belangrijk kleiner. De hoed was slechts 4 bij 2½ cm groot; de hoogte, inclusief steel, haalde geen 4 cm. Toch was de zwam volwassen, althans de sporen en asci waren geheel ontwikkeld.

Misschien had de groeiplaats hierop een ongunstigen invloed gehad. De soort behoort in bosschen te groeien, doch stond bij ons op droog duinzand. Voor alle zekerheid zond ik het exemplaar naar Leiden, waar de Heer Lütjeharms na onderzoek de determinatie kon bevestigen.

VAN EYNDHOVEN.

PADDENSTOELEN IN BRITSCH-INDIE

Terwijl ik rondliep op de Shwegyin Rubber estate in het midden van het regenseizoen, dat daar zeer hevig is, zag ik een groepje zeer eigenaardige paddenstoelen, waarvan ik de beste exemplaren mee naar de bungalow nam en ze daar kieke, nadat ik ze op een rijtje in een bak met zand had gezet. Helaas is de afdruk niet scherp geworden, maar met een vergrootglas kan men meer bijzonderheden onderscheiden.

Ik wist toen nog minder van Fungi af dan thans maar de eigenaardige structuur trok mijn belangstelling. Het „rokje” was doorzichtig en als geknipt uit moskieto-gaas, een geknoopt wit netje! Men zag duidelijk de opstaande witte steel, waarop het geheel rustte, er door heen, waarboven op een donkerbruine knop van welke het netje afhing.

Dit is de eerste keer in al mijn lange jaren in Britsch-Indië, dat ik een dergelijk groeisel ben tegen gekomen. Het zal mij verwonderen of het soort aan Mycologen bekend is.

Renkum.

F. STORK.

Zou dit niet de gesluerde dame, *Dictyophora campanulata*, kunnen zijn ?

DE V.

VROEGE VONDSTEN EN WAARNEMINGEN VOORJAAR 1934

Op een excursie met de Nat. Hist. Vereeniging op Ockenburg bij Den Haag vond ik begin Mei de volgende paddenstoelen:

Voorjaars-pholiota (*Ph. praecox*), zadelzwam (*Pol. squamosus*), zwavelkopje (*Hyph. fasciculare*), paarse ridderzwam (*Trich. nudum*), hertenzwam

(*Plut. cervinus*), voorjaarsamaniet (*Am. verna*), zwartwordende bovist (*Bov. nigrescens*), grijze klokjes (*Psath. disseminata*), mos-kaalkopje (*Psil. physaloides*).

SUZE DE LINT.

Op 11 April vond ik in Vogelenzang de eerste morieljes in gezelschap van *Verpa conica*. Dat is elf dagen later dan in 1933. Toen waren ze bovendien talrijker en grooter. Op denzelfden dag trof ik nog de glimmerinkzwam (*Copr. micaceus*) en de kortsteelridderzwam (*Trich. brevipes*) aan. Op 14 April werden de eerste morieljes in Bloemendaal gevonden en een exemplaar van het steenroode zwavelkopje (*Hyph. sublaticium*), spoedig gevolgd door de witte hypholoma (*Hyph. Candolleanus*). Verdere vondsten:

18 April. Boschchampignon (*Psall. sylvatica*).

4 Mei. Voorjaarsridderzwam (*Trich. gambosum*).

11 Mei. *Morchella conica* (2 exemplaren in een pakhuis).

Voorjaarspholiota (*Phol. praecox*).

18 Mei. Kapjesmorielje (*Morch. rimosipes*).

31 Mei. De laatste morieljes,

Weidekringzwam (*Mar. oreades*).

Verpa conica bleek dit jaar in deze streken niet zeldzaam te zijn.

BOTING.

Dit voorjaar is wat de omgeving van Haarlem betreft, voor zoover mijn waarnemingen gaan, rijker geweest aan soorten dan aan exemplaren. Naast de verschillende soorten, die trouw iedere lente verschijnen, kwamen verscheidene andere zwammen op, die eigenlijk voor den herfst te boek staan. Een kort résumé volgt hier:

Morieljes sporadisch in de eerste Aprildagen. Later talrijker, maar nergens veel bij elkaar. Op sommige groeiplaatsen niets te vinden. Vorige jaar waren er veel meer.

Kapjesmorielje weer op oude vindplaats.

Gyromitra (Helvella) gigas Krombh., een zeldzame zwam, veel gelijkend op de voorjaarshelvella, gevonden door ons medelid Mevr. Reigersman-Vollgraff

Voorjaarsridderzwam plaatselijk vrij algemeen.

Paarse ridderzwam, mooi exemplaar op 12 Mei.

Weide-kringzwam begin Mei.

Geschubde houtzwam (Lentinus squamosus) half Mei op dwarsliggers van

zandtreintje in de waterleidingduinen bij Vogelenzang.

Voorjaars-Entoloma, algemeen op allerlei plaatsen.

Hertenzwam reeds op 12 Mei aanwezig.

Weide-champignon in de eerste weken van Mei.

Steenroode zwavelkopje, één exemplaar op 14 April.

Zwavelkopje op verschillende plaatsen.

Zadelzwam van 14 April af.

Zwavelzwam op 14 Mei.

Ruitjes-bovist in de tweede helft van April.

VAN EYNDHOVEN.

In de omgeving van Wageningen vond ik in Mei verschillende paddenstoelen, die anders eerst veel later de kop opsteken. Behalve de gewone voorjaarszwam als *Morieljes* en *Tricholoma gambosum*, waren er opvallend veel zwavelkopjes (*Hypholoma fasciculare*). Verder vond ik begin Mei al zooveel *Weide-champignons*, dat we er een goed maaltje aan hadden. Eind Mei verscheen *Amanita strangulata* in grooten getale op zijn oude vindplaats en begin Juni vond ik *Coprinus comatus*.

Waarschijnlijk heeft de warmte in April deze vroege opbloei veroorzaakt. Hebben ook andere leden ervaringen hierover opgedaan ?

OORT.

ANDERMAAL COPRINUS COMATUS

In verband met de mededeelingen over *Copr. comatus* in Fungus meld ik een waarneming in 't najaar 1933 van een groeiplaats dezer zwam.

De zwam kwam in groote hoeveelheid en langdurig voor op een land, dat aanmerkelijk werd opgehoogd door het aanleggen van den nieuwen rijksweg van Den Haag naar Rotterdam en tevens door een ombuiging van den trambaan van Den Haag naar Delft. Het land ligt ter hoogte van den Hoornbrug te Rijswijk (Z.-H.).

Het land werd tot een klaverweide gemaakt en voor paarden gebruikt. Door de ligging is het geen speelplaats voor honden.

Voor paddenstoelen scheen die weide bijzonder geschikt, want er kwamen o.a. ook voor vele exemplaren van *Psalliota campestris* var. *vaporarius*, Galera's, witte hypholoma's, *Lepiota cristata* en zelfs fluweelpootjes, wat wellicht wees op houtresten in den grond, welke voor 't ophoogen werd gebruikt. De grond bestond m.i. voor een groot deel uit leem.

Delft.

K. BAKKER.

DE „ONBEKENDE" REUZENZWAM IN HET AMSTERDAMSCH TURNGEBOUW

Naar aanleiding van een opzienbarend bericht in enkele plaatselijke bladen over het voorkomen van een even geheimzinnige als reusachtige paddenstoel in een kast van het turngebouw te A. ontving ik van onze medeleden Mej. A. de Vries en Ir Schweers eenige nadere gegevens. Beide zijn na onderzoek ter plaatse tot de conclusie gekomen, dat men hier slechts met het omvangrijke zwamweefsel (in niet-fructificeerenden toestand) van de gewone *huis-*

zwam (Merulius lacrymans) te doen heeft. Een gevolgtrekking, waartoe ook ondergeteckende — en allicht nog wel meer van onze leden— na lezen van het sensationeel persberichtje en bekijken van de onduidelijke krantenfoto reeds was gekomen. De veel betere reproductie van de oorspronkelijke fraaie foto, door den heer Van der Gen te A. genomen, welke ik U hier, dank zij de bemiddeling van den heer Schweers, kan vertoonen, neemt m.i. de laatste twijfel aan de diagnose weg. Van het mysterieuze waas, waarin zich deze ongevraagde gast met behulp van een tikje journalistieke phantasie en overdrijving heeft gehuld, blijft dus na deze snelle ontmaskering helaas niet veel meer over, terwijl het bovendien hier en daar nog wel eenige teleurstelling te weeg zal brengen, te vernemen, dat deze houtvernieler bij uitnemendheid voor de consumptie ongeschikt is.

DE VEYE.

ADRESWIJZIGINGEN

O. F. Uffellie, Bolhaarslaan 1A6B, Lonneker.
H. Boting, Vrouwenhekstraat 42, Haarlem.
J. Bol Pzn., Donarstraat 11, Amsterdam-Z.
Hoogenhuize-de Wetstein Pfister, Mevr. F. van, Maliestraat 5, Utrecht.
Swanenburg de Veye, G. D., Ae-kade 19, Veendam.
Stork, F., „de Wye Blik”, Renkum.
Reynders, Dr A. F. M., Kapelweg 140, Amersfoort.
Sedéc, Th. A., Hekellaan 34, 's-Hertogenbosch.
Boelman, H. A. C., Cheribon (Java).
Wagensveld, F. C. van, Tjibodak, Soekaboemi (Java).
Bakker, K., v. d. Heimstraat 11, Delft.

NIEUW LID

Ittersum, Dr L. A. baron van, van Eeghenstraat 189, Amsterdam-Z.

OORT.

OPROEP

In het afgelopen verenigingsjaar is wederom een flink bedrag aan inningskosten verloren gegaan benevens veel nutteloozen arbeid. Vele quitanties zijn viermaal zonder succes aangeboden, sommige zelfs zes maal. Waarom? Het is toch maar uitstel van executie, niet waar?

En daarom bij den aanvang van het nieuwe jaar een dringende oproep aan vele leden:

Gireert uw contributie vóór 1 September a.s.

Weest verstandig! Helpt mij!

Mijn Gironummer is no 90902.

De Penningmeester.

VAN DEN REDACTEUR

In verband met de minder goede resultaten van de reproductie der in „Fungus” opgenomen foto's, waarover mij van eenige zijden zeer terecht opmerkingen werden gemaakt, informeerde ik bij de firma Veenman te Wageningen naar de mogelijkheid voor het drukken in het vervolg gebruik te maken van kunstdrukpapier. Gezien de betrekkelijk geringe kostenverhoging en de te verwachten gunstige invloed op het uiterlijk van ons orgaan, leek mij het nemen van een proef met dit papier alleszins wenschelijk en gerechtvaardigd. Dit nummer ziet ge dus in een iets ander, hopelijk fraaier gewaad voor U liggen. Ik zou, alvorens tot herhaling wordt overgegaan, wel eens gaarne Uw oordeel willen hooren!

Het heeft mij bijzonder verheugd, reeds van meerdere leden een daadwerkelijke blijk gekregen te hebben, dat mijn in het vorige nummer uitgezonden noodkreet hun ontvankelijk gemoed in hooge mate aangegrepen en deernis met mijn hulpbehoevende positie gewekt heeft. Ik mocht als verblijvend gevolg daarvan verschillende bijdragen en foto's ontvangen (enkele moesten zelfs voor een volgend nummer bewaard blijven), waarvoor ik den inzenders hierbij hartelijk dank zeg. Van harte hoop ik echter, dat het hier geen kortdurende bevlieging betreft en dat dit goede voorbeeld rijkelijk herhaald en nagevolgd mag worden. Gaarne wil ik reeds weer een beroep doen op Uw aller medewerking voor de aflevering van „Fungus”, die ongeveer half September zal verschijnen en waarvoor ik met verlangen een stroom van copy tegemoet zie tot uiterlijk 9 September a.s. De vacantielijd nadert en de kans op regen neemt dus toe. Misschien zitten we al spoedig dik in de zwammen en dan ligt de stof voor bijdragen om zoo te zeggen voor het opscheppen. Trekt er dan op uit, geeft Uw oogen de kost en zet Uw vondsten en waarnemingen op papier. Voor de vruchten van Uw pen en van Uw kiektoestel beveel ik mij bijzonder aan.

DE VEYE.
Ae-Kade 19, *Veendam*.

INHOUD

blz-

Opwekking tot het bijwonen van de a.s. vergadering te U., door de Veye	79
Een „versteende paddenstoel”, door Mej. D. Spierenburg	80
Leptonia parasitica Quelet, door J. S. Meulenhoff	84
Algemeene ledenvergadering	86
Meyendelnieuws, door Mevrouw Boetje-van Ruyven	87
Boekbesprekingen, door J. S. Meulenhoff	88
De Kapjesmorielje, door R. Klein	90
Enorme ontwikkeling van <i>Fuligo septica</i> , door H. A. A. van der Lek.	91
<i>Gyromitra gigas</i> Krombh., door G. L. van Eyndhoven	91
Paddenstoelen in Britsch-Indië, door F. Stork	92
Vroege vondsten en waarnemingen voorjaar 1934, door Mej. de Lint, Boting, van Eyndhoven en Oort	92
Andermaal <i>Coprinus comatus</i> , door K. Bakker	94
De „onbekende” reuzenzwam in het Amsterdamsche turngedouw, door de Veye	94
Adreswijzigingen en Oproep	95
Van den redacteur	95